

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Fra SK · 6. feb. [1842] · til Emil Boesen

Citation: Kierkegaard, Søren: "Fra SK · 6. feb. [1842] · til Emil Boesen", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 2v. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-b79-txt-shoot-n85.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Fra SK · 6. feb. [1842] · til Emil Boesen

Min kjære Emil!

d. 6 Feb.

Dit Brev har jeg rigtigt modtaget. Du synes deri at antyde mig en Inco[n]sequents mell.mit sidste og næstsidste Brev, forsaavidt jeg i det ene opfordrer Dig til at tage Plads i Raadet; i det andet bliver lidt hæftig næsten som om jeg vilde jage Dig bort igjen. Deri har Du ikke ganske Uret. Sagen er den, naar jeg i det første Brev forsikkrede, at Du havde Sæde i mine Tankers Raad, saa er dette vel sandt, men dette ligger dog fornemlig deri, at jeg ofte tænker Dig med i mine Tanker, at Du i mange af mine Livsforhold har virkelig Sæde og Stemme, men især, at Du i Forhold til al min Smule Produktivitet har det. I denne Sag derimod føler jeg, at jeg ganske maa overlade mig til mig selv, det var derfor mig strax indlysende, at jeg havde sagt for meget, og det blev det endnu mere ved at læse dit Brev. Du rammer ikke Pointet i Sagen; men det at Du ikke rammer det, ligger i at Du ikke kjender det sande Sammenhæng, fornemlig ikke kjender, mine Motiver. Dette blev mig end mere indlysende ved Dit Brev og jeg foer maaskee lidt hæftig op, saaledes maatte det især forekomme Dig, skjøndt der dog egl. ikke var et usandt Ord i hvad jeg sagde. Jeg er født til Intriguer har jeg ofte sagt, jeg kan i en anden Forstand sige: jeg er født til Intriguer, til Forviklinger, besynderlige Livsforhold, etc, som alle maaskee ikke vilde blive saa besynderlige dersom jeg ikke var saa besynderlig bygget, fornemlig dersom jeg ikke havde den, jeg vilde kalde det, lidenskabelige Kulde, hvormed jeg byder over mine Stemninger, det vil sige, over enhver Bestemmelse af dem ad extra. Du vil af det her Udviklede see, at jeg ikke kan tilføie Stort til mit Foregaaende. Den nu ofte nok omhandlede Sag har 2 Sider en ethisk og en æsthetisk. Var hun istand til ikke at tage sig Sagen videre nær, ell. kunde det vel endog blive en Impuls for hende til at stige høiere end hun ellers vilde have gjort, saa er det ethiske Moment ophævet – saa har jeg blot det æsthetiske tilbage. Der er jeg Manden, der er jeg i mit Element, ligesaa meget naar der er Spørgsmaal om at glemme som at erobre. Det var en udmærket Pige, det har jeg altid sagt, og i den Forstand har jeg aldrig været kjølnet for hende. At hun i den Forstand skulde have haft Skade af at være forlovet med mig, troer jeg hell. ikke. Hvad er der altsaa at gjøre, jeg lukker Glemselens Sluser op, jeg styrter mig selv i Livets Storm, og jeg troer, jeg er for god en Svømmer til at gaae under fordi jeg faaer en lille Overhaling. Det Æsthetiske er overhovedet mit Element. Saasnart det Ethiske gjør sig gjeldende, saa faaer det let for megen Magt over mig. Jeg bliver et ganske andet Msk., jeg kjender ingen Grænse for hvad der kunde være min Pligt o: s: v:.. Der seer Du nu Vanskeligheden havde jeg hævet Forbindelsen for min Skyld, fordi jeg troede at det æsthetiske Moment, der udgjør noget saa væsentligt i enhver Personlighed og da fornemlig i min fordrede det, fordi jeg følte, at min hele aandelige Betydning næsten stod paa Spil, Noget der dog vel i og for sig var en høist respektabel Grund, og noget ganske andet end naar Folk i Almdl. slaaer op, fordi der er en anden de holder lidt mere af etc – saa vilde det Ethiske have knust mig. Jeg har været sygelig her i Berlin, nu er jeg ret rask igjen. Hvad der foregaaer i mit Indre faaer Intet Msk. at vide, og jeg er naturligviis nu ret glad ved Tanken om at jeg her holdt igjen. Kulden i Berlin er vel ikke saa betydelig, men Østenvinden er rædsom, naar den begynder, og det har hændt mig ofte i 8te Dage i Træk, at jeg aldrig har været varm end ikke om Natten. Kulde, Søvnløshed partielt, Nerveaffektioner, skuffede Forventninger m: H: t: Schelling, Forvirring i mine filosofiske Ideer, ingen Adspredelse, ingen Modsætning, der kan hidse mig – det er hvad jeg kalder den skarpe Examination. Man lærer sig selv [at] kjende. Det var en Guds Lykke, at jeg ikke havde hævet Forlovelsen for min Skyld, saa havde det overvældet mig. Alt det jeg havde villet frelse ved at hæve Forlovelsen, var jo ifærd med at svinde bort som et Phantom og jeg vilde have staaet der som den der for et Phantom havde forspildt hendes og min Lykke. Det er for hendes Skyld, at jeg har hævet den. Det blev min Trøst. Og naar jeg leed allermest, naar Alt var forsvunden fra mig, saa raabte jeg høit i min Sjæl: var det ikke godt, var det ikke en Guds Lykke, at Du fik Forlovelsen hævet. Hvis dette vedblev vilde Du blot være bleven en livsvarig Plage for hende. Om hun end, vedblev jeg, nu faaer at vide, at jeg er gaaet ud som et Lys, saa vil hun deri see Guds retfærdige Straf over mig, hun vil ikke sørge med mig, og det er det Eneste jeg ikke vil hun maa. Det er ikke overspændte Følelser, og den Passiar om, at naar hun elsker mig, saa vil hun altid være glad for at blive hos mig, kan der ikke reflekteres paa, jeg er for gl. til at tale saaledes. Jeg kjender mig selv, jeg veed hvad jeg kan bære, hvad hun kan bære veed jeg ikke. Det er ikke overspændte Følelser det veed jeg allerbedst deraf, at det kan berolige Bølgerne i min Sjæl. Nu er jeg mere rolig og jeg venter ikke saa let slige Anfægtelser. Desuden havde jeg ogsaa paa en ganske anden Maade kunnet være udsat for Ydmygelser. Sæt hun havde haft Kraft til at glemme mig, havde reist sig paa en Maade som maaskee vilde have overrasket Verden (Noget jeg havde mine Grunde for at vente), saa havde jeg staaet der. De der blot betragtede det æsthetiske i Sagen, vilde have leet af mig, de der betragte det Ethiske vilde alligevel have kaldet mig en Bedrager en Skurk. Er det ikke til at blive gal over. Jeg gaaer igjennem Verden og gjemmer i mit Bryst sunde og stærke Følelser saa mange, at jeg troer 10 Msker kunne slaae sig borgerlig og hæderlig igjennem dermed, og jeg – jeg er en Skurk. Men jeg leer af Msk. som jeg altid har gjort det. Jeg tager en forfærdelig Hævn over dem, thi det er altid den værste Hævn, at have Retten paa sin Side. Derfor er det jeg saa nødig vil aabne mig, jeg vil ikke have deres fade Lovtaler. Men det er en farlig Vei, det veed jeg meget godt, og dersom jeg ikke havde saa meget Andet der kan ydmyge mig, vilde jeg tage i Betænkning at vedblive at følge den.

Hun er altsaa sygelig. Hvad vil det sige, at hun igjennem Lunds faaer Efterretninger om mig? Er det igjennem Børnene ell. igjennem JfrDencker, som kommer hos Tiedemanns, hvor hun ogsaa kommer. Blot

hun ikke er falden i Hænderne paa Jfr. Dencker. Blot hun ikke er løbet fast i Qvindevrøvl. Dertil er hun i Sandhed for god. Og jeg som ikke kunde taale at hun stod ved Siden af mig, fordi jeg syntes at det var ydmygende for hende, fordi hun i visse Maader forsvandt ved min Særhed. Jeg som havde udfundet den Plan, for ret at sætte hende høit, enten derved, at hun selv stæeg, ell derved, at hun skulde have den Triumph, at jeg, der om jeg end i Folks Omdømme ikke er andet dog er det ustadigste og meest egoistiske Msk indenfor Kbhvs. Mure, at jeg næsten blev til Latter ved at vende tilbage til hende. Det varen sød Lugt i min Næse; thi om jeg end ikke vilde være til Nar i hendes Øine, saa vilde det glæde mig, at være det i hele Verdens, naar hun kunde stige derved. Hvad bryder jeg mig om mig selv, jeg har mig selv. Og nu skal ogsaa dette forstyrre mig, nu skal det dog faae Udseende af, at jeg af Medlidenhed vender tilbage til hende. Imidlertid opgiver jeg ikke Modet, naar jeg først er i Kiøbhv, saa har jeg en betydelig Indflydelse paa den offentlige Mening, og jeg kan vel endnu engang dreie den en Voxnæse. – For en Forsigtigheds Skyld vil jeg bede Dig, at bekjendtgjøre alle Vegne, at jeg saa snart Schelling er færdig, vender hjem. Det har bestandig været min Hensigt. Jeg vilde da endnu engang see Sagen an. Som Grund til min Tilbagekomst anføres, at Schelling, hvad der forresten er kun altfor sandt, aldeles ikke har tilfredsstillet mig. Jeg faaer da at see, hvad der er at gjøre. Førend jeg selv er i Kbhv. tør jeg Intet vove, der [er] Vanskeligheder af en ganske anden Natur, som jeg først maa rydde lidt tilsiden. Den hele Sag er grænseløs forviklet. Dog holder jeg med Guds Hjælp mit Mod oppe. Det vil formdl. komme hende for Øre, at jeg kommer i Foraaret, det er det Hele jeg kan gjøre nu, jeg tør ikke gjøre mere, Gud veed hvor gjerne jeg vilde. Ogsaa dette gjør jeg, fordi jeg troer jeg har for min egen Skyld Lov til det, da jeg jo kun anseer i en vis Forstand Forholdet for hævet. Du kan see, hvor omhyggeligt jeg har vaaget over hendes Interesse. Dersom jeg skulde vende tilbage til hende, saa ønskede jeg at føre de faae Væsener, hun ved mig har lært at elske, med, det er mine 4 Neveuer og 2 Niecer. Til den Ende har jeg vedligeholdt ofte ved Opoftrelse af Tid, en stadig Correspondance med dem. Naturligviis har jeg for at bortlede Opmærksomheden givet det Skin af et vist Bizarerie af mig. Dog dette bliver som Alt mell. os. Seer Du derfor frygter jeg ingen Fare for at vende tilbage til hende, fra den Kant som Du. Ja havde jeg forladt hende for min Skyld, da var Alt tabt; men det har jeg ikke. Jeg vender ikke tilbage i mine Øine som den forlorne Søn, ikke mindre stolt end før er jeg, hendes Tillid kan ikke svægges til mig ved min Tilbagevenden. Men som sagt der er andre Ting der maa tages et Hensyn til.

Seer Du nu Forskjellen mell. mit Forhold og Dit. Du har blot æsthetiske Bestemmelser, ell. mener Du, at Du paa Dommens Dag skal gjøre Regnskab for, at du ikke er bleven forlovet med en Pige, som Du hell. end gjerne vilde forloves med; saa maatte man vel sige, at Du paa Dommens Dag kan fordre Regnskab for, hvorfor Du ikke fik hende. Der er et svælgende Dyb mell Dit og Mit. Det fornøier mig derfor, at Du tager dig deri. Naar jeg først kommer til Kbh. skal jeg altid levere mit ringe Bidrag til yderligere Styrkelse.

At komme til Kbh. i Foraaret er mig absolut nødv.: Enten bliver jeg nemlig i Foraaret færdig med Enten – Eller, ell. jeg bliver aldrig. Titlen er omtrent hvad Du kjender; jeg haaber, at den bliver mell. os. Anonymitæt er mig af yderste Vigtighed. Kun i eet Tilfælde vilde jeg ikke være kommen, hvis jeg havde troet, at det var nødv: for hende. For hende gjør jeg Alt, jeg ødsler med mig selv mere end med Penge og det er meget sagt. Jeg længes i denne Henseende efter at see Dig. Du er vant til at se mine Arbeider tilblive, denne Gang er det anderledes. Naar jeg nu tager mine Ruller frem og læser dig en 14 a 20 Ark for, hvad siger Du derom. Frisk Mod Antonius. Det er i en vis Forstand svære Tider, og enkelte Afsnit som jeg arbeider paa, behøve netop hele min Lune, al min Vittighed, hvor faaer jeg den fra. Schelling har jeg aldeles opgivet, jeg hører ham blot, skriver Intet, hverken paa Stedet ell. hjemme.

Mine Actier staaer formdl. meget slet i Kbhv. Endog min Broder Peter skrev med en vis Reservation. Alt Sligt bekymrer mig ikke, det bekymrer mig næsten mere, om jeg, hvis det saa skal være, vender tilbage til hende, at Folk siger, der er det noget Godt i ham. Dette ussle Pak. Jeg kunde jo have blevet hos hende, lade hende lide Alt det, som var umuligt dengang at forebygge, og sagt til hende, at hun jo selv havde ønsket det, og været hædret og æret som en god Ægtemand. Saaledes er de fleste Ægtemænd. Det vil jeg ikke. Jeg vil før hades og afskyes.

Enten – Eller er dog en ganske fortræffelig Titel, den er paa engang pikant og tillige har den spekulativ Betydning. Dog jeg vil ikke for min egen Skyld foregribe Dig nogen Nydelse.

Denne Vinter i Berlin vil altid have sin store Betydning for mig. Jeg har faaet en Deel bestilt. Naar Du betænker, at jeg har havt 3 a 4 Timer Collegier daglig, har een Sprogtime daglig, og at jeg dog har faaet skrevet saa meget, (og det uagtet jeg maatte anvende saa megen Tid i Begyndelsen paa at skrive Schellings Forelæsninger, som jeg skrev reent) faaet læst en Deel, saa kan man ikke klage. Og nu alle mine Smerter, alle mine Monologer. Længe kan jeg ikke, det føler jeg vel, det har jeg aldrig ventet, men jeg kan kort og desto mere intensivt.

Lev vel min kjære Emil
Hils Din Fader og Moder.
Din S. K.
An

Kierkegaard, Søren, *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28,*

den Hern E. Boesen
Candidat der Theologie

fr.
Philosophgangen.

Copenhagen